

*Nà τὰ ἰδῇ τὰ γέρα | νύχτα ἀστρογυνωτὴ
καὶ τὰ νιᾶτα μέρα | μέρα ἡλιογερτὴ*

Κ.Παλαιμ., ἔνθ' ἀν.

*Tώρα 'σ τὰ γέρα τὴ ζωὴ πολλαγαπῶ τὴν ἰδῖα,
ὅπως τὴ ζῶ — φτάνει νὰ ζῶ — τὴ χαμηλοκοιτοῦσα*
Μ.Τσιριμῶν., ἔνθ' ἀν. Συνών. γεράματα, γεροντάμα-
τα, γερατεγά, γερατήρια, γερατίκια.

γερακάγι τό, Εὔβ. (Κουρ.)

'Εκ τοῦ οὐσ. γεράκι καὶ τῆς ύποκορ. καταλ. -άγι, δι'
ἡν ἰδ. Στ. Καρατζᾶ, 'Τποκορ. Κύμ., 46.

Εἰδος μικροσώμου ίέρακος. Συνών. γερακάκι, γεράκι2, γερακόπουλο.

'Η λ. καὶ ώς τοπων. Εὔβ. (Ἐπισκοπ.)

γερακάκι τό, Κύθηρ. Πελοπν. (Μεσσ. Τριφυλ. Χατζ.). γερακάτσι Εὔβ. (Κουρ.)

'Έκ τοῦ οὐσ. γεράκι καὶ τῆς ύποκορ. καταλ. -άκι.

1) 'Ο μικρὸς ίέραξ Πελοπν. (Μεσσ. Τριφυλ. Χατζ.).

2) *Γερακάγι*, δ. ίδ. Εὔβ. (Κουρ.) 3) Μικρὸν πτηνὸν φέρον ἐρυθρὸν πτήλωμα περὶ τὸν λαιμόν, ίσως ὁ ἀλλαχοῦ ἀετομάχος, Κύθηρ.

'Η λ. καὶ ώς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπον *Γιρακάκη* Μακεδ. (Κοζάν.)

Γερακαργανὸς ἐπίθ. Κρήτ. Γερακαργανὸς Κρήτ. (Κίσ.)

'Έκ τοῦ τοπων. *Γερακάρι* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ιανός.

1) 'Ο ἐκ τοῦ χωρίου Γερακάρι Ρεθύμνου καταγόμενος Κρήτ. || Ἀσμ.

"Ἄχι πάς ἀλλαργάραμε καὶ πᾶμε χώρια-χώρια,

ὅπως τὰ Γερακαριαρά, τὰ βουλισμέν' ἀόρια

(ἀόρια=δρη) 2) Εἰδος κερασίων μεγάλων, χρώματος ἐρυθροῦ ἀνοικτοῦ ἔνθ' ἀν.: "Ἐφερε ὁ Φαραγγίτης Γερακαργανὰ κεράσια ἀπὸν 'ναι χάση Κυρίου (=πρώτης τάξεως) Κίσ.

γέρακας δ, (Ι) πολλαχ. ἀγέρακας Πόντ. ("Οφ. Τραπ. Χαλδ.) ἀέρακας Πόντ. (Σούριμ. Τραπ.) 'έρακας Νάξ. ('Απύρχνθ.) γέρακος Κύπρ. γίακας Σαμοθρ. Πληθ. ἀγερακάντη' Πόντ. ("Οφ.) Θηλ. γεράκα Κύπρ.

Τὸ Βυζαντ. οὖσ. γέρακας, δὲν τοῦ οὖσ. γεράκι κατὰ τύπ. μεγεθ. ἡ ἐκ τοῦ ἀρχ. ίέραξ. Διὰ τὸν τύπ. γίακας βλ. Ν.'Ανδριώτ., 'Αρχ. Θρακ. Θησ. 6 (1939/40), 163.

1) Τὸ πτηνὸν ίέραξ πολλαχ. καὶ Πόντ. ("Οφ. Σούριμ. Τραπ. Χαλδ.): Πέφτει σὰν τὸ γέρακα Βιθυν. (Άρακλ.) 'Αρπάζει σὰν τὸ γέρακα αὐτόθ. Χύθ' κι οὐ γέρακας κὶ τ' ἀρπαξι 'σ τὸν στόμα Θεσσ. 'Ο γέρακας μοῦ πῆρε τὸ πουλλὶ 'Ηπ. (Δρόπολ.) Οὐ γέρακας παίδην' τσ' κόττις Στερελλ. (Φωκ.) 'Επέτασε ὁ γέρακας καὶ ἔρπαξε τὴν κοσσάραν (=δρυιθων) "Οφ. Ράβω τὸ στόμα τοῦ λύκου, τῆς ἀλουποῦς, τοῦ γέρακα, τοῦ κόρακα (ἔξορκ.) Πελοπν. (Μανάκ.) Νὰ μὲν τὰ πολ-λοοσῦμεν, γύριστ' ἡ μέρα, ἥρτεν ἔνας γέρακος (ἐκ παραμυθ.) Κύπρ. Σὰν ἐφάνηται γεράκα, ὥρμησεν κατὰ πάνω του, γιατὶ ἐνόμιζεν πᾶς ἐπῆν τζειχαμάι γιὰ νὰ σκοτώσῃ τὰ γερακούδικα τῆς (ἐκ παραμυθ.) αὐτόθ. 'Η κόττα καὶ ὁ πετεινὸς κυνηγημένοι ἀπὸ ἔναν ἄρριψο γέρακα φτάσανε σὲ μιὰ σπηλιὰ κατάμανη Γ.Βλαχογιάνν., Γῆροι ἀνέμ., 16. || Παροιμ. "Ασπρος γέρακας, πᾶν' οἱ κόττες μας (ἐπὶ τῶν ἐξαπατώντων τοὺς ὅλους ἔνεκα τῆς καλοκαγάθου ἔξωτερης ἐμφανίσεως των) 'Ανάφ. || Αἴνιγμ. Μέσα σὲ βαθὺν ἀρκάκιν μία κόρη τραουδᾶ | κι δ γέρακας βουτᾶ καὶ πουλλιὰ

κοκ-κολοῷ (ἀρκάκιν=ρυάκι: ἡ γύτρα τοῦ φαγητοῦ καὶ ἡ κουτάλα) Κύπρ. || Ἀσμ.

— 'Εγὼ περδίκα γίνονται καὶ 'σ σὸν καφούλ' ἐμπαίρω

— Κ' ἐγὼ ἀγέρακας γίνονται καὶ ἐπεκεὶ ἐσὲν ἀρπάζω (καφούλ'=θάμνος) Πόντ. (Τραπ.)

'Εκάρπισε τὸ ἔρημο καὶ ἔκαμε πέντε ωῆγες,

τὴν μιὰ τὴν παίρνει δι γέρακας, τὴν ἄλλην τὸ γεράκι

Χίος ('Εγρηγόρ.) Συνών. ἀερογάμης, ἀερογαμί, ἀνεμογάμης, ἀνεμοπούλλι, γεράκι, κιρκινέζι, μπαρμπούνι. 2) Ιέραξ μεγάλος Στερελλ. ('Αχυρ.): "Έχουμ' ἔνα γέρακα, π' μᾶς πῆρι οὐλὰ τὰ π'λλιά. Τούγι σκότουσα τούρ γέρακα καὶ μ' χρουστάτι ἀπὸν νιὰ π'λλακίδα ἵσεις οἱ γ' ναικες 3) Θηλ. Εἶδος ίέρακος μεγαλυτέρου τοῦ κοινοῦ Κύπρ.: Ἀσμ.

Γεράκα πικάντ-νει τὸ πουλ-λίν τζαὶ τρώ' το γιὰ μαθημῆ το,

γιὰ βάλ-λει το μέσ' 'σ τὸ κλουβίν τζαὶ πολ-λοτυραν-νῆ το

'Η λ. καὶ ώς ἐπών. 'Αθην. καὶ ώς τοπων. 'Αλόν. 'Αττικ. Ζάκ. 'Ιθάκ. Κάρπ. Κεφαλλ. Κρήτ. Λέρ. Μῆλ. Ρόδ. Στερελλ. ('Αχυρ.) καὶ υπὸ τὸν τύπ. 'Έρακας Νάξ. ('Απύρχνθ.)

γέρακας δ, (ΙΙ) Λέσβ. (Μανταμᾶδ.) Πελοπν. (Βρέσθ. Κίτ. Λάγ. Λακων. Μάν.)

'Έκ τοῦ οὐσ. γέρος καὶ τῆς μεγεθ. καταλ. -ακας.

1) 'Ο γέρων ύπὸ ἔννοιαν ἐπιτατικήν ἡ χλευαστικήν Λέσβ. (Μανταμᾶδ.): Ούξου, παλιγόγρι, γέρακα! 2) 'Ο μεγαλόσωμος καὶ καλῶς διατηρούμενος γέρων Πελοπν. (Βρέσθ. Κίτ. Λάγ. Λακων. Μάν.): "Εραι ἔνας γέρακας μέχρι ἐκεὶ πάρον Κίτ. Ἀντιστάθη ὁ γέρακας καὶ ἐπιασε καὶ μᾶς ἐξέταζε (ἀντιστάθη=ἐσταμάτησε) Λακων. || Ἀσμ.

Κ' ἐπέρασ' ἔνας γέρακας, | μᾶς ἐδιπλοχαιρέτισε (μοιρόλ.) Κίτ. Μάν.

γερακάτος ἐπίθ. "Ηπ. — Passow, Carm. popular., 573 Κ.Τεφαρίκ., Λιανοτράγ. 1², 157 Κ.Κρυστάλλ., Πεζογραφ., 2, 147 — Λεξ. Πρω. Δημητρ. γιρακάτους Θράκ. (ΑΙν.) ἀγερακάτος Χίος (Αύγων.) 'ερακάτος Κάλυμν.

'Έκ τοῦ οὐσ. γεράκι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -άτος.

1) 'Ο δομοιάζων πρὸς ίέρακα κατὰ τὸ χρῶμα ἡ τὸ σχῆμα "Ηπ. Θράκ. (ΑΙν.) Κάλυμν. — Passow, ἔνθ' ἀν. Κ.Τεφαρίκ., ἔνθ' ἀν. Κ.Κρυστάλλ., ἔνθ' ἀν. — Λεξ. Πρω. Δημητρ.: Μάτια γιρακάτα ΑΙν. Αίγα 'ερακάτη (αἵξ τῆς δόπιας τὸ τρίχωμα ἔχει τὸ χρῶμα τοῦ ίέρακος) Κάλυμν. Μύτη γερακάτη (γρυπή) Κ.Κρυστάλλ., ἔνθ' ἀν. || Ἀσμ.

Τὰ μαῦρα μάτια δυὸ φλουριά, τὰ γερακάτα δέκα

καὶ ἐκεγά τὰ καταγάλανα σαράντα 'σ τὴ γαζέτα

Passow, ἔνθ' ἀν. 2) 'Ος οὐσ., εἶδος μεγάλου κοχλίου, ἔχοντος τὸ χρῶμα τοῦ ίέρακος Χίος (Αύγων.) Συνών. καράβολας, καραμανιός, φλωρίτης.

γερακήσιος ἐπίθ. πολλαχ. γιρακήδονς "Ηπ. (Ζαγόρ.) γερακήχιος Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) γερακήτος Εὔβ. (Κουρ.)

'Έκ τοῦ οὐσ. γεράκι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ήσιος.

1) 'Ο ἀνήκων ἡ προερχόμενος ἐξ ίέρακος πολλαχ.: Γιρακήδον φτιῳ "Ηπ. (Ζαγόρ.) 'Ητα τὸ περιβόλι γιομάτο πούβούλα γερακήχια Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Τὸ φτερό ἔναι μεγάλο σὰ γερακήχιο αὐτόθ. 2) 'Ο δομοίς πρὸς ίέρακα πολλαχ.: "Εχει μάτι γερακήχιο Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) "Εχ' κάτ' νύχια γιρακήσια Εὔβ. ("Ακρ.) || Ποίημ.

Μὲ φρόνδια σὰν κληματαριές, ποὺ κάτωθέ των λάμπει τὸ γερακήσιο μάτι του, ποὺ ἀνεμοζάλες τόσες

ἀντίκρουσεν ἀτρόμητο· τὸν ἔχετε γνωρίσει;

'Α.Προβελέγγ., Ποιήμ. Διπλ. Ζωή, 142.

